



## Utredning av SBU ger en översikt av nikotinprodukters samband

Det är Folkhälsoinstitutet som gett uppdraget till Statens Beredning för Medicinsk och Social Utvärdering (SBU) att ta fram en "systematisk kunskapsöversikt om samband mellan snus, e-cigarett och tobaksrökning".

### Inte helt opartisk grund

Samtliga experter i utredningen är redan kända som e-cigarett och snusmotståndare, och det mer socialvetenskapliga folkhälsoperspektivet när vetenskapen försöker väga fördelarna med nackdelarna - kommer i liten utsträckning att beröras. Det är därmed tveksamt om någon av de sakkunniga i utredningen klarar av att i rapporten och dra slutsatsen att tillgång till e-cigarett och snus måste ha resulterat i betydligt större fördelar än nackdelar.

Folkhälsomyndigheten har i linje med den av Riksdagen antagna ANDT strategin, där det övergripande målet är att tobakskonsumtionen skall minska och inte minska tobakens skadeverkningar, flera gånger uteslutit detta perspektiv.

## Vaga slutsatser i undersökningen

I Sverige, har myndigheterna ersatt principen om bevisbaserad politik med politiskt baserad bevisning. Politiker och statliga tjänstemän inleder forskning för att stödja en politisk kurs som redan har lagts. Ideologi trumpar empiriska data. Detta var tydligt förra året när Länsstyrelsen i Västra Götaland i linje med den nationella **ANDT strategin** ([https://www.regeringen.se/491aa1/contentassets/0cb3c9b3b28b49678a7205a3672b3e85/e-samlad-strategi-for-alkohol--narkotika--dopnings--och-tobakspolitiken-20162020-skr.-2015\\_16-86.pdf](https://www.regeringen.se/491aa1/contentassets/0cb3c9b3b28b49678a7205a3672b3e85/e-samlad-strategi-for-alkohol--narkotika--dopnings--och-tobakspolitiken-20162020-skr.-2015_16-86.pdf)) gav Sahlgrenska Akademin, Institutionen för Neurovetenskap och Fysiologi uppdraget att genomföra en kunskapsöversikt. Forskarna lyckades att hitta samtliga negativa rapporterna till e-cigarett globalt och utelämna samtliga positiva rapporter. Det måste anses som en bedrift i sig själv. De genomförde uppdraget där det ensidiga syftet var att identifiera skadans potential genom e-cigarett utan att nämna betydelsen av e-cigarett och snus i rökstopp etc. snusanvändning orsakades huvudsakligen av övergången från cigaretter till snus. Forskarna vågar trots detta enbart komma fram till vaga slutsatser, att e-cigarett "kan" skada hälsan, samt att ett antal undersökningar "indikerar" att e-cigarett inte är effektiva vid rökavvänjning. Det är väldigt svaga slutsatser utifrån att enbart granskat ett fåtal selektivt utvalda negativa rapporter.

Rubrikerna i media blev desto tydligare: "E-cigarett sågas i rapport", "Forskares larm: Du blir dum av att röka e-cigarett".

Nu, när Folkhälsomyndigheten genom SBU gett samma forskare uppdraget att titta närmare på snus beror det på att de vill påverka politikernas vilja att uppdatera ANDT strategin så att snus och e-cigarett inte skall regleras mindre än hur cigaretter regleras. Den nya rapporten måste stödja den nuvarande ANDT strategin och ge folkhälsopolitiker legitimitet i deras förbudsiver.

Inte bara ovannämnda är inne och nosar på problemet, även andra uppmärksammar detta högst aktuella ämne. I **SVDs artikel** (<https://www.svd.se/intellektuell-inavel-satt-i-system-i-sverige>) omnämns det av Bo Rothstein, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet, att forskarsamhällets opportunist är det största hotet mot den akademiska friheten i Sverige och att "Akademisk tribalism" är vanligt i den svenska universitetsvärlden.



**Zandra Idenius**

2019-02-06